

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

**ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОГО
КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО
КОДЕКСУ УКРАЇНИ
В ПРАВООХОРОННУ ДІЯЛЬНІСТЬ
ТА НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС:
ДОСВІД ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ**

Матеріали
науково-практичної конференції

м. Харків, 5 квітня 2013 р.

Харків 2013

УДК 343.1(477)(063)
ББК 67.9(4УКР)311я431
В80

ОРГКОМІТЕТ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Голова – ректор Харківського національного університету внутрішніх справ **Гусаров Сергій Миколайович**

Заступник голови – радник ректора Харківського національного університету внутрішніх справ **Бандурка Олександр Маркович**

Заступник голови – перший проректор з навчально-методичної та наукової роботи **Головко Олександр Миколайович**

Секретар – доцент кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії факультету з підготовки слідчих **Пчеліна Оксана Василівна**

Члени оргкомітету: перший заступник начальника ГУМВС України в Харківській області – начальник слідчого управління полковник міліції **Фоменко М. І.**; начальник факультету з підготовки слідчих підполковник міліції **Музичук О. М.**; заступник начальника з навчально-методичної роботи факультету з підготовки слідчих підполковник міліції **Голубов А. Є.**; директор навчально-наукового інституту права та масових комунікацій **Московець В. І.**; заступник директора з навчально-методичної роботи навчально-наукового інституту права та масових комунікацій **Синегубов О. В.**; начальник кафедри кримінального процесу факультету з підготовки слідчих полковник міліції **Юхно О. О.**; начальник кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії факультету з підготовки слідчих підполковник міліції **Степанюк Р. А.**; завідувач кафедри кримінального процесу та криміналістики навчально-наукового інституту права та масових комунікацій **Пчолкін В. Д.**; начальник центру зв'язків з громадськістю підполковник міліції **Щербакова І. В.**; начальник відділу матеріального забезпечення підполковник міліції **Копаниця О. В.**; начальник науково-технічного інформаційно-комп'ютерного центру підполковник міліції **Чесноков В. В.**; начальник редакційно-видавничого відділу підполковник міліції **Білоус П. О.**; начальник відділу організації наукової роботи підполковник міліції **Мірошниченко О. С.**

Впровадження нового Кримінального процесуального кодексу України в правоохоронну діяльність та навчальний процес: досвід та шляхи удосконалення : матеріали наук.-практ. конф., м. Харків, 5 квіт. 2013 р. / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2013. – 480 с.

УДК 343.1(477)(063)
ББК 67.9(4УКР)311я431

Матеріали викладено в авторській редакції.

Стащак М. В.

Проблемні аспекти оперативно-розшукового супроводження кримінального провадження.....262

Пчеліна О. В.

Криміналістичні аспекти розслідування злочинів у сфері службової діяльності267

Островерх О. О.

Взаємодія органів внутрішніх справ та Державної служби України з надзвичайних ситуацій в попередженні та розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами.....269

Матюшкова Т. П.

До питання про деякі особливості тактики допиту за Кримінальним процесуальним кодексом України 2012 року273

Лапта С. П.,

Книженко С. О.

Встановлення під час досудового розслідування відомостей, що характеризують особу підозрюваного.....279

Глієвий А. А.

Взаємодія слідчого з оперативним підрозділом під час досудового розслідування282

Лозова С. М.

Деякі особливості пред'явлення для впізнання за чинним Кримінальним процесуальним кодексом України286

Гусєва В. О.

Особливості методики розслідування злочинів проти життя та здоров'я особи289

Дараган В. В.

Деякі напрямки пошуку доказової інформації під час розслідування злочинів, пов'язаних з проведенням державних закупівель на підприємствах залізничного транспорту.....292

Олішевський О. В.

Особливості підготовки допиту підозрюваного під час розслідування неналежного виконання професійних обов'язків медичним працівником296

Пазинич Т. А.,

Прокопенко Н. М.

Про деякі проблеми протидії наркобізнесу в Україні299

Савчук Т. І.

Інтернет-сервіси у розслідуванні кримінальних правопорушень301

тактичних завдань розслідування. Відповідно їх вирішення потребує правильного планування та належної алгоритмізації процесу розслідування злочинів у сфері службової діяльності.

На цьому весь перелік ознак, які мають криміналістичне значення та впливають на процес розкриття та розслідування злочинів у сфері службової діяльності, не вичерпується. Їх детальний аналіз і дослідження знайдуть своє відображення в подальших наукових пошуках автора.

Одержано 18.03.2013

УДК 343.98

ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРІВНА ОСТРОВЕРХ,

*начальник кафедри наглядово-профілактичної діяльності
Національного університету цивільного захисту України,
кандидат педагогічних наук, доцент*

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ТА ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ В ПОПЕРЕДЖЕННІ ТА РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВOPOPУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПОЖЕЖАМИ

Указом Президента України № 726/2012 від 24 грудня 2012 р. «Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» шляхом реорганізації Міністерства надзвичайних ситуацій України та Державної інспекції техногенної безпеки України утворено Державну службу України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС України).

Відповідно до підпункту 93 пункту 4 Указу Президента України №20/2013 від 16 січня 2013 р. «Про деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій» ДСНС України відповідно до покладених на неї завдань бере участь у розслідуванні пожеж, причин виникнення надзвичайних ситуацій та невиконання заходів запобігання виникненню надзвичайних ситуацій.

Правовою основою взаємодії органів внутрішніх справ (далі – ОВС) та ДСНС України на місці пожежі є кримінальне процесуальне законодавство України, Закони України «Про міліцію», «Про пожежну безпеку», «Про судову експертизу», спільний наказ МВС та МНС України № 1106/1377 від 30.11.2012 «Про затвердження Порядку спільних дій органів внутрішніх справ, Державної інспекції техногенної безпеки України та Міністерства

надзвичайних ситуацій України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 28 грудня 2012 р. за № 2220/22532.

Організація взаємодії щодо виявлення, попередження, припинення та розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами, має на меті: захист прав і свобод, життя і здоров'я громадян, суспільства та держави від протиправних посягань; установлення причин виникнення пожеж, винних осіб та притягнення їх до відповідальності; забезпечення охорони соціальних та майнових прав громадян; запобігання новим кримінальним правопорушенням.

Відповідно до вимог законодавства для розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами: ОВС здійснюють слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії, спрямовані на виявлення і закріплення доказів, установлення причин виникнення пожеж, а також обставин та умов, що призвели до їх виникнення, установлення осіб, причетних до вчинення правопорушень, та їх притягнення до відповідальності згідно з вимогами законодавства, забезпечення відшкодування збитків, завданих потерпілим; органи ДСНС України здійснюють перевірки, пов'язані з пожежами та порушеннями правил пожежної безпеки, установлюють причини виникнення пожеж, а також обставини та умови, що сприяли їх виникненню.

Працівники ОВС у межах повноважень при виявленні, попередженні, припиненні та розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами, повинні у взаємодії зі спеціалістами інших служб, у залученні яких виникла потреба, уживати заходів щодо встановлення всіх обставин, які мають значення для розслідування таких правопорушень.

Принципами взаємодії є: неухильне дотримання законності в розслідуванні правопорушень про пожежі; застосування працівниками експертно-криміналістичних установ передових засобів і методів виявлення, закріплення і вилучення слідової інформації, своїх спеціальних знань для своєчасного та якісного проведення досліджень, пов'язаних з пожежами; забезпечення охорони правопорядку, прав і свобод громадян, інтересів власників об'єктів та держави; забезпечення органом досудового розслідування швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних правопорушень, самостійність слідчого в процесуальній діяльності; узгоджене планування слідчих

(розшукових) дій відповідно до законодавства; самостійність у виборі відповідно до вимог законодавства засобів та методів у кримінальних провадженнях про пожежі та порушення проти-пожежних правил; активне використання передових методів, наукових, технічних досягнень у попередженні, розкритті та розслідуванні пожеж і отриманих результатів досліджень; забезпечення конфіденційності даних досудового розслідування в провадженнях, пов'язаних з пожежами.

Особи начальницького складу ДСНС України, які здійснюють контроль за попередженням, виявленням, припиненням і розслідуванням кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами зобов'язані:

- у взаємодії із працівниками органів досудового розслідування, оперативних підрозділів, міліції громадської безпеки, НДЕКЦ здійснювати заходи щодо встановлення причин та обставин виникнення пожеж, а також факторів, що призвели до їх виникнення та розвитку;

- здійснювати контроль за обґрунтованістю встановлених причин пожеж відповідно до виявлених обставин, що призвели до їх виникнення та розвитку, з відповідним реагуванням на них;

- надавати пропозиції керівництву територіальних органів ДСНС України щодо: практичної допомоги та перевірки роботи спеціалістів з виявлення причини виникнення пожежі; розгляду на нарадах питань про якість роботи спеціалістів у складі слідчо-оперативної групи (далі – СОГ) за фактами пожеж;

- організовувати проведення щомісячних двосторонніх взаємних звірень отриманих територіальними органами ДСНС України заяв і повідомлень про пожежі та зареєстрованих в ОВС, контролювати роботу з цього напрямку в підпорядкованих підрозділах.

Після прибуття на місце пожежі в складі СОГ особа начальницького складу ДСНС України:

- 1) з'ясовує обставини виникнення та розвитку пожежі;
- 2) як спеціаліст надає допомогу в огляді місця пожежі з метою виявлення осередку та причин виникнення і розповсюдження пожежі, виявлення, фіксації та вилучення зразків, проб, технічної та іншої документації і предметів, що надалі можуть бути використані як речові докази.

- 3) перевіряє стан і справність засобів протипожежного захисту, що є на об'єкті, виконання вимог пожежної безпеки, приписів та постанов посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду

та контролю за додержанням законодавства про пожежну і техногенну безпеку, якщо такі виносилися;

4) у взаємодії зі слідчим і спеціалістами інших залучених служб планує роботу на місці пожежі;

5) вносить пропозиції слідчому щодо вжиття конкретних заходів для виявлення та усунення причин і умов, що призводять до вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із пожежами;

6) У разі неможливості встановлення причин виникнення пожежі повідомляє керівництву відповідного підрозділу ДСНС України про необхідність організації виїзду дослідно-випробувальної лабораторії;

7) у разі надходження інформації з місця пожежі про наявність на об'єкті систем автоматичного протипожежного захисту обов'язково повідомляє про це відповідний орган ліцензування з діяльності протипожежного призначення;

8) виконує доручення слідчого в межах своїх повноважень. За результатами роботи для здійснення слідчим попередньої правової кваліфікації кримінального правопорушення на місці події оформляє та надає слідчому акт про пожежу. Протягом 3 діб надсилає до слідчого підрозділу разом із супровідним листом, який реєструється в канцелярії відповідного підрозділу, звіт про причину виникнення пожежі та інші матеріали стосовно пожежі (фототаблиці тощо).

До звіту про причину виникнення пожежі повинна входити інформація про виконання доручень слідчого щодо отриманих свідчень від очевидців пожежі для встановлення причин і обставин її виникнення, осіб, причетних до пожежі (інформація від очевидців відбирається в усній формі), з відповідними роз'ясненнями.

На жаль сьогодні не існує жодного нормативно-правового акту, котрий би визначав порядок залучення працівників ДСНС України на стадії досудового розслідування та під час судового розгляду, а також їх обов'язки та повноваження як спеціалістів під час проведення слідчих (розшукових) дій.

Результативність правильно організованої та ретельно налагодженої взаємодії залежить від узгодженої та професійної роботи усіх підрозділів та служб, що веде до швидкого розкриття кримінальних правопорушень, встановлення об'єктивної істини за справою. Розвиток науково-технічних засобів, удосконалення правових та організаційних засад взаємодії дозволяють вже сьогодні суттєво підвищити ефективність такої роботи

та розглядаються як найважливіший резерв не тільки підвищення кількості розкриття кримінальних правопорушень, але й укріплення гарантій захисту прав та законних інтересів громадян, інтересів власників об'єктів, суспільства та держави від злочинних посягань; забезпечення охорони встановленого в країні правопорядку та запобігання новим кримінальним правопорушенням та злочинам.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : від 13.04.2012 № 4651-VI.
2. Про міліцію : закон України від 20.12.1990 № 565-XII із змін. та доп.
3. Про пожежну безпеку : закон України від 17.12.1993 № 3745-XII із змін. та доп.
4. Про судову експертизу : закон України від 25.02.1994 № 4038-XII із змін. та доп.
5. Про деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій : указ Президента України від 16.01.2013 № 20/2013.
6. Про затвердження Порядку спільних дій органів внутрішніх справ, Державної інспекції техногенної безпеки України та Міністерства надзвичайних ситуацій України під час проведення огляду місця пожежі, виявлення, припинення, попередження та розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з пожежами : спільний наказ МВС України та МНС України від 30.11.2012 № 1106/1377 : зареєстр. в М-ві юстиції України 28.12.2012 за № 2220/22532.

Одержано 22.03.2013

УДК 343.98

ТЕТЯНА ПЕТРІВНА МАТЮШКОВА,

*доцент кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії
Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

**ДО ПИТАННЯ ПРО ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИКИ
ДОПИТУ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ
КОДЕКСОМ УКРАЇНИ 2012 РОКУ**

Реформування кримінального процесуального законодавства обумовило зміни та удосконалення тактичних правил і прийомів підготовки, проведення та фіксації однієї з найрозповсюджених слідчих (розшукових) дій – допиту. Аналіз Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) дозволяє відзначити деякі з нововведень, що суттєво впливають на формування відповідних криміналістичних рекомендацій щодо підготовки, проведення та фіксації допиту:

1. Згідно із ч. 1 ст. 224 КПК України місцем проведення допиту є місце проведення досудового розслідування або інше